

Innst. S. nr. 125

(2004-2005)

Innstilling til Stortinget fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen

St.meld. nr. 7 (2004-2005)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om det skal stilles statsgaranti i forbindelse med søknad fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014

Til Stortinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Bakgrunn

1.1.1 Innledning

Stortingsmeldingen behandler søknaden fra Tromsø 2014 AS om å arrangere vinter-OL og Paralympics i Tromsø i 2014 som Norges Idrettsforbund og Olympiske komité (NIF) har stilt seg bak.

Dersom Tromsø 2014 AS skal søke Den Internasjonale Olympiske Komité (IOC) om å få arrangere vinter-OL i 2014, er det nødvendig at staten stiller visse garantier både finansielt og på annen måte for gjennomføringen av arrangementet.

Gjennomgangen viser ifølge departementet at det er betydelig usikkerhet knyttet til de fremlagte budsjetter for investeringer, drift og inntekter, planer for innkvartering, sikkerhet, transport, forventninger om positive ringvirkninger på lengre sikt m.m. Det er derfor Regjeringens oppfatning at den endelige kostnaden ved et OL-arrangement i Tromsø, herunder behovet for statstilskudd og tilskudd av spillemidler, vil kunne bli langt høyere enn det som er anslått i søknaden fra Tromsø 2014 AS. På denne bakgrunn konkluderer meldingen med at det ikke er tilrådelig å foreslå at det skal gis en statsgaranti for å arrangere vinter-OL og Paralympics i Tromsø i 2014. Norge har arrangert vinter-OL ved to anledninger; i Oslo i 1952 og på Lillehammer i 1994. Det er Regjeringens vurdering at den økonomiske belastningen ved et OL-arrangement i Norge er så omfattende i forhold til de positive ringvirkninger man kan forvente på noe lengre sikt, at landet ikke bør påta seg dette så kort tid etter vinter-OL på Lillehammer i 1994.

1.1.2 Søknadsprosessen

Både Lillehammer og Tromsø meldte i 2003 sin interesse for å søke om å arrangere OL i 2014. En evalueringsgruppe ble nedsatt av NIF for å vurdere søknadene fra Lillehammer og Tromsø.

Flertallet i gruppen anbefalte Tromsø som Norges kandidat til OL i 2014. Et mindretall anbefalte at det ikke søkes om å arrangere olympiske vinterleker i Norge i 2014.

På bakgrunn av anbefalingen fra flertallet i evalueringsgruppen og Tromsøs søknad, vedtok Idrettsstyret 6. januar 2004 å anbefale at Norge søker OL i 2014, og at Tromsø blir Norges kandidat som søkerby.

1.1.3 Spørsmålet om statsgaranti

Det må foreligge en rekke garantier for å bli akseptert av IOC som kandidat til å arrangere De olympiske leker.

Det fremgår av IOCs krav at det ikke er tilstrekkelig at staten garanterer for netto kostnader, det vil si gjestående kostnader etter at forventede inntekter er trukket fra. Et tilsagn om garanti må for å tilfredsstille IOCs krav være en bruttogaranti, hvor staten garanterer for dekning av alle kostnader som er nødvendige for å gjennomføre lekene. Ifølge søknaden av 2. mai 2004 vil totalkostnadene beløpe seg til om lag 15 680 mill. kroner. Det understrekes at en eventuell statsgaranti ikke kan være beløpsspesifikk - en tilråding om å stille garanti vil innebære at staten må garantere for alle kostnader, ikke bare anslagene som presenteres i søknaden fra Tromsø 2014 AS.

1.2 Økonomi

1.2.1 Inntekts- og kostnadsrammer

De budsjettmessige vurderingene som lå til grunn for Idrettsstyrets vedtak av 6. januar bygget på beregningene gjort av evalueringsgruppen nedsatt av NIF.

Idrettsstyrets vedtak av 6. januar 2004 var basert på at lekenes totale kostnadsramme var 13 260 mill. kro-

ner med anslått behov for statlige tilskudd på 6 285 mill. kroner.

I søknaden fra Tromsø 2014 AS av 2. mai 2004 presenteres tre forskjellige budsjetter. Dersom det "pessimistiske" budsjettalternativet legges til grunn, er den totale kostnadsrammen for arrangementet 15 680 mill. kroner, med behov for statlige tilskudd på 9 540 mill. kroner. Den totale kostnadsrammen er økt med 2 420 mill. kroner og inntektsprognosene er redusert med 835 mill. kroner. Anslått behov for statlige tilskudd er dermed økt med 3 255 mill. kroner fra første til andre gangs behandling i Idrettsstyret.

Departementet viser til at det er knyttet betydelig usikkerhet til de anslåtte kostnadene. Regjeringen legger det "pessimistiske" budsjettalternativet til grunn for sin vurdering.

I søknaden av 2. mai 2004 er behovet for statlige tilskudd anslått til 6 004 mill. kroner. I tillegg kommer statlige tilskudd som er anslått til 3 536 mill. kroner. Totalt utgjør dette 9 540 mill. kroner i statlige tilskudd. En eventuell statsgaranti må omfatte alle kostnader som er nødvendig for å gjennomføre arrangementet i henhold til forutsetningene. En vurdering av spørsmålet om det skal tilrås garanti må derfor ta utgangspunkt i de anslåtte totalkostnader i søknaden. Statsgarantien kan imidlertid ikke være beløpsspesifikk, avgrenset til nettoanslagene som presenteres i søknaden fra Tromsø 2014 AS eller Kultur- og kirkedepartementets nettoanslag. Dersom Stortinget stiller en garanti, vil dette innebære at staten må garantere for gjennomføringen av arrangementet i henhold til forutsetningene.

Det er stor grad av usikkerhet knyttet til inntektsanslag for olympiske leker ti år frem i tid. På bakgrunn av vurderingene av inntekspotensialet for OL i Tromsø, er Kultur- og kirkedepartementet av den oppfatning at viktige usikkerhetsmomenter er hensyntatt i søkers inntektsanslag "pessimistisk" alternativ i rimeleg grad.

Departementet vil imidlertid påpeke at tilskudd av statlige spillemidler ikke kan føres opp som inntekter og at anslaget for billettinntekter synes høyt.

Dette legges til grunn i den videre fremstillingen av søknaden at anslaget for totale tilskudd til være 9 955 mill. kroner.

1.2.1.1 DEPARTEMENTETS VURDERING

De omfattende endringene i søknaden fra første til andre vedtak i Idrettsstyret illustrerer at det er betydelig usikkerhet knyttet til budsjettet som ligger til grunn for søknaden fra Tromsø 2014 AS. Dette gjelder spesielt kostnadsanslagene, hvor de største endringene fra første til andre gangs behandling i Idrettsstyret er foretatt. Kostnadsanslagene i søknaden av 2. mai 2004 gir etter departementets vurdering ikke en fullstendig oversikt over totalkostnadene som må påregnes ved et eventuelt OL i Tromsø i 2014. Følgende momenter er lagt til grunn for denne vurderingen:

- Investeringskostnader for deltakerlandsbyen er ikke tatt inn i investeringsbudsjettet.

- Investeringskostnadene for idrettsanlegg anses som underbudsjettert.
- Kostnader til drift og vedlikehold av infrastruktur er ikke hensyntatt.
- Kostnader for å realisere forventede effekter av arrangementet av samfunnsmessig betydning er ikke tilstrekkelig hensyntatt.
- Kostnader til sikkerhet anses som underbudsjettert.
- Det fremgår ikke av budsjettet om kostnader til miljøtiltak er tilstrekkelig hensyntatt.

1.2.2 Behov for tilskudd fra offentlige myndigheter ved et eventuelt OL i Tromsø i 2014

Et eventuelt OL i Tromsø i 2014 vil medføre ekstraordinære oppgaver og kostnader for staten, fylkeskommuner og kommuner.

Behovet for statlige tilskudd i henhold til søkers kostnadsanslag utgjør 9 955 mill. kroner. Usikkerheter knyttet til søkers totale kostnadsanslag vil kunne føre til at behovet for statlige tilskudd øker ytterligere.

1.2.3 Finansiering av søknadsprosessen

Dersom en søknad fra Tromsø 2014 AS skal fremmes for IOC, er kostnadene ved å utforme endelig søknad og å fremme Tromsøs kandidatur anslått til minimum 75 mill. kroner.

Idrettsstyret forutsatte i vedtaket av 27. mai 2004 at det ikke benyttes spillemidler til å finansiere søknadsprosessen. Regjeringen slutter seg til dette.

Regjeringen legger videre til grunn at det heller ikke er aktuelt å fremme forslag om andre statstilskudd for å finansiere søknadsprosessen.

1.2.4 Kvalitetssikring

Kvalitetssikring av store statlige investeringer ble innført i 2000. Kvalitetssikringen omfatter alle statlige investeringer med anslått kostnad over 500 mill. kroner.

Kvalitetssikringen settes inn ved fullført forprosjekt. Det er på dette stadiet i prosjektets fremdrift at en normalt forelegger prosjektet for Stortinget til prinsippgodkjennelse og første gangs bevilgning. Hovedformålet er å kvalitetssikre kostnadsoverslaget og styringsunderlaget for prosjektet.

Et eventuelt OL-prosjekt i Tromsø vil bli meget omfattende. Prosjektet vil bli komplisert både teknisk og styringsmessig, og verdien av den eneste tidligere erfaring en har hatt med noe liknende i moderne tid vil være begrenset når det har gått over ti år siden Lillehammer-OL. Prosjektet er i utgangspunktet beheftet med mer enn alminnelig høy risiko, og gjør det spesielt påkrevet med en nøye oppfølging i henhold til anerkjente prinsipper for evaluering og god prosjektstyring, som kravene til kvalitetssikring bygger på.

Mangelfull informasjon om bakgrunnen for kostnadsanslagene vanskeliggjør en fullverdig vurdering av søknaden. Søknaden fra Tromsø 2014 AS med vedlegg tilfredsstillende ifølge departementet ikke kravene til dokumentasjon i henhold til kvalitetssikringsregimet.

1.3 Søkere visjoner for OL i Tromsø i 2014

I søknaden fra Tromsø 2014 AS legges det vekt på at et eventuelt OL-arrangement skal være noe langt mer enn en idrettsbegivenhet: "OL i Tromsø vil by på et totalkonsept, der visjon og verdier skal prege helheten".

Søknaden har seks fokusområder med målsettinger: idrett, kultur, fred, arktisk natur og miljø, kompakt arrangement og verdiskaping og utvikling.

Departementet mener det er positivt at søker har lagt vekt på et helhetlig konsept som forener viktige samfunnmessige hensyn i søknaden om å arrangere olympiske leker. Planene er imidlertid av overordnet karakter og det er behov for betydelig konkretisering med hensyn til tiltak, kostnader og finansiering.

1.4 Anlegg og etterbruk

1.4.1 Innledning

Det er to hovedmomenter som må inngå i vurderingen av idrettsanlegg som må oppføres for å kunne gjennomføre olympiske leker: kostnader og behovet for anleggene i etterkant av lekene.

Et OL er i utgangspunktet et idrettsarrangement. Idrettsstyrets vurderinger er derfor viktige som bakgrunn for den videre behandlingen av saken, og det er naturlig at planene for oppføring, finansiering og etterbruk av idrettsanleggene vurderes nøye. Samtidig er olympiske leker noe langt mer enn et idrettsarrangement - andre sektorer av stor samfunnmessig betydning involveres både i for- og etterkant.

1.4.2 Idrettsanleggene og statlig idrettspolitik

De samlede kostnader for idrettsanleggene er i søknaden anslått til 1 919 mill. kroner.

Etter Kultur- og kirke departementets vurdering er det flere usikkerhetsmomenter ved anleggsplanene i søknaden av 2. mai 2004 som gjør det vanskelig å foreta en fullverdig vurdering av realismen i søknaden. For alle anleggene er det lite bakgrunnsinformasjon om hvordan kostnadsrammene har blitt utarbeidet.

Etter Kultur- og kirke departementets vurdering er kostnadsanslagene for bygging av idrettsanlegg for lave. Kostnadene til ombygging vil kunne bli betydelige.

Usikkerheter knyttet til lokalisering av anlegg vanskeliggjør vurderingen av kostnader. Ugunstige tomteforhold og miljørelaterte krav kan medføre økte kostnader.

Det finansielle grunnlaget for den statlige idrettspolitikken kommer fra overskuddet i Norsk Tipping AS, hvorav 50 pst. fra og med 2005 går til idrettsformål.

Det fremgår at Idrettsstyret er innforstått med at det vil bli benyttet spillemidler i finansieringen av idrettsanlegg. Styret legger til grunn 415 mill. kroner (2004-kroner). Idrettsstyret stiller seg negativt til at det benyttes midler utover dette beløpet.

Kultur- og kirke departementet har ikke lagt til grunn et konkret beløp i sin vurdering av anvendelse av spillemidler ved et eventuelt OL i Tromsø i 2014. Departementet har påpekt at anvendelsen av spillemidler mini-

um bør ligge på samme relative nivå som ved Lillehammer-OL, det vil si 22,3 pst. av anleggskostnadene. Etter de budsjettendringer som har funnet sted fra første til andre gangs behandling i Idrettsstyret er denne andelen per søknad av 2. mai 2004 steget til om lag 430 mill. kroner. Det fremgår videre av meldingen at søkers kostnadsanslag for idrettsanleggene anses som underbudsjettet. Økte anleggskostnader vil føre til ytterligere bruk av spillemidler utover det nevnte beløp. Departementet påpeker at anvendelse av spillemidler til et eventuelt OL i Tromsø vil innebære en tilsvarende reduksjon av tilskudd til andre idrettsformål. Det vil være urimelig om bygging og rehabilitering av anlegg i kommunene skal bære denne kostnaden alene. Idrettsorganisasjonene må derfor bidra til finansieringen gjennom reduserte tilskudd.

Vurderingen av et eventuelt OL i Tromsø i et idrettspolitisk perspektiv må inkludere planene for etterbruk av idrettsanlegg.

Anvendelse av spillemidler er primært ment å bidra til finansieringen av idrettsanleggene. Hvorvidt etterbruksplanene for et eventuelt OL i Tromsø er forenlig med prinsipper og målsettinger for statlig idrettspolitik bør spesielt vurderes i forhold til følgende momenter:

1. Behov i forhold til eksisterende anlegg lokalt, regionalt og nasjonalt.
2. Behov i forhold til planlagt utbygging, uavhengig av et eventuelt OL i Tromsø.
3. I hvor stor grad de planlagte OL-anleggene er tenkt videreført som idrettsanlegg, herunder også anleggenes eierform i etterkant av lekene.

Meldingen gjennomgår enkelte anlegg i forhold til etterbruksplanene.

Det er Kultur- og kirke departementets vurdering at potensialet i etterbrukssammenheng mht. ankeanlegg er overvurdert i søknaden, både i idrettslig og kommersiell sammenheng.

Når det f.eks. gjelder hoppanlegg kan Kultur- og kirke departementet ikke se at det er behov for å bygge nok et stort hoppanlegg i Norge.

Det er videre Kultur- og kirke departementets vurdering at de eksisterende alpinanlegg tilfredsstillende behovet for konkurranseanlegg på dette nivået i landsdelen.

Kultur- og kirke departementet anser det som lite realistisk at kommersielle selskaper vil ha kapital til å gå inn med vederlag for å overta anleggene som gjenspeiler investeringene som blir gjort i forkant av lekene.

1.4.3 Andre nybygg - kostnader og etterbruk

Av andre nybygg er medielandbyen og deltakerlandsbyen de største og mest krevende prosjektene med tanke på oppføring, finansiering og etterbruk.

En statlig investering i denne størrelsesorden bør forutsette klare planer for etterbruken. Det er stor grad av usikkerhet knyttet til de skisserte planene.

Deltakerlandsbyen er av søker forutsatt utbygget av private investorer i forkant av lekene og lagt ut for salg på det private boligmarkedet, for deretter å leies inn i

forbindelse med De olympiske leker. I motsetning til planene for mediellandsbyen, er de nødvendige investeringer ikke tatt inn i budsjettet. Det fremgår av vedlegg til søknaden at investeringskostnadene er anslått til 2 500 mill. kroner.

Det er departementets vurdering at kostnadene til bygging av deltakerlandsby burde vært tatt inn i budsjettet. Det fremgår av tidligere omtale av statsgarantien at denne gjelder alle kostnader som er nødvendige for å gjennomføre arrangementet. På denne bakgrunn må det tas høyde for investeringskostnadene til deltakerlandsbyen i vurderingen av om det skal stilles statsgaranti for søknaden. Det foreligger ikke bakgrunnsmateriale som gjør det mulig å vurdere de totale kostnadene til deltakerlandsbyen og usikkerheter knyttet til det foreslåtte konseptet.

Kultur- og kirkedepartementet påpeker at det er stor grad av usikkerhet knyttet til både kostnader og etterbruk av anleggene som planlegges oppført til OL i Tromsø i 2014. Et eventuelt arrangement krever omfattende investeringer i nybygg og skaper store utfordringer i forhold til etterbruk. Tromsø 2014 AS har søkt løsninger i tråd med retningslinjer fra "Olympic Games Study Commission", med bruk av provisoriske løsninger og ombygging av idrettshaller i henhold til behov i etterkant av lekene. Løsningene som presenteres i søknaden er etter departementets vurdering mindre tilfredsstillende, tatt i betraktning usikkerhetene knyttet til kostnader og etterbruk.

1.5 Miljø

På bakgrunn av søknaden fra Tromsø 2014 AS har Miljøverndepartementet vurdert aspekter knyttet til bærekraftig utvikling og planlegging. Departementet påpeker at omtalen av bærekraftig utvikling og miljø er på et svært overordnet nivå, og at det er et stort behov for å konkretisere søknaden, for eksempel når det gjelder hvordan bærekraftig utvikling skal revitaliseres gjennom OL.

Miljøverndepartementet støtter søknadens punkt om miljøsertifisering. Ved å miljøsertifisere organisasjonen som opprettes for å gjennomføre arrangementet, bidrar man til å sikre at miljøhensyn blir ivaretatt i alle ledd i gjennomføringen. Departementet presiserer at miljøfokuset må opprettholdes også etter at et eventuelt OL er avsluttet.

Søknaden fra Tromsø 2014 AS omfatter også Paralympiske leker. I disse lekene er universell utforming, med tilgjengelighet for alle, en svært viktig dimensjon. Miljøverndepartementet mener at søknaden omtaler arbeidet med dette på en god, men overordnet måte.

Utbygging av anlegg, bygg og ny infrastruktur vil innebære betydelige arealinngrep. Miljøverndepartementet vil understreke Norges forpliktelser og ansvar for at hele prosjektet i alle faser er i tråd med internasjonale konvensjoner som FN-konvensjonen om biologisk mangfold og den europeiske landskapsvernkonvensjonen.

1.6 Innkvartering

Kultur- og kirkedepartementet er av den oppfatning at søknaden av 2. mai 2004 er forbedret i forhold til den

første søknaden når det gjelder IOCs formelle krav til 20 000 rom. Flere landbaserte tilbud er synliggjort, og avhengigheten av skip er redusert. Det er fremdeles store utfordringer knyttet til det totale innkvarteringskonseptet. Ved å redusere antall sengeplasser på skip har det blitt en større utfordring å presentere gode innkvarteringstilbud for andre besøkende i rimelig avstand fra Tromsø.

Som det går frem av meldingens kapittel 2, er investeringer knyttet til bygging av deltakerlandsbyen ikke inkludert i budsjettet fra Tromsø 2014 AS, men investeringskostnadene er estimert til 2 500 mill. kroner i vedlegg til søknaden. Det foreligger ingen intensjonsavtaler med entreprenører for bygging av landsbyen. Kultur- og kirkedepartementet legger til grunn at denne kostnaden burde vært inkludert i søknadens totalbudsjett, og at den må omfattes av en eventuell statsgaranti.

I søknaden fra Tromsø 2014 AS presenteres det ikke kostnadsbetraktninger for innkvartering utover et rammebeløp for posten som helhet. Det har av den grunn ikke vært mulig å vurdere de anslåtte kostnadene til innkvartering. På bakgrunn av ovenstående gjennomgang legges det imidlertid til grunn at kostnadsanslagene for innkvartering er beheftet med stor usikkerhet.

1.7 Transport

1.7.1 Innledning

Et eventuelt OL-arrangement vil by på betydelige utfordringer for og nødvendiggjøre investeringer i vegenettet i og rundt Tromsø-området og på flyplassene i Tromsø og Bardufoss. Meldingens kap. 7 er utarbeidet i samarbeid med og basert på vurderinger fra Samferdselsdepartementet.

På forespørsel fra Tromsø 2014 AS har Statens vegvesen og Avinor AS levert rapporter om transportutfordringer i forbindelse med et eventuelt OL i Tromsø.

1.7.2 Forhold av betydning for avvikling av flytrafikk

Avinors rapporter tar utgangspunkt i at OL i 1994 medførte en økning på ca. 160 000 terminalpassasjerer for flyplassene Fornebu og Gardermoen.

Til grunn for Avinors beregninger for et eventuelt OL i Tromsø i 2014 ligger en forventet økning i ordinær flytrafikk på 40 pst. Samlet antall OL-reisende anslås til 200 000 terminalpassasjerer.

For at Tromsø og Bardufoss Lufthavn skal kunne håndtere den trafikken som forventes under et eventuelt OL i Tromsø i 2014 er det nødvendig med kapasitetsutvidelse og tilrettelegging ved begge flyplassene.

Avinors beregninger tar ikke eksplisitt hensyn til besøkende som er innkvartert i flyavstand fra Tromsø. Det er derfor betydelig tvil om søkers planer om innkvartering av gjester i flyavstand fra Tromsø vil være gjennomførbare.

1.7.2.1 KOSTNADER

Ifølge Avinors beregninger i hovedrapporten vil nødvendige investeringer beløpe seg til 366-494 mill. kroner. Denne vurderingen forutsetter at Tromsø Lufthavn skal være hovedflyplass, med noe avlastning fra Bardufoss.

foss på kritiske dager. I tilleggsrapporten er det foretatt vurderinger som baserer seg på at bruken av Bardufoss Lufthavn økes. Dette vil føre til kostnadsbesparelser. I tilleggsrapporten anslås total kostnadene til 250-300 mill. kroner.

I søknaden fra Tromsø 2014 AS av 2. mai 2004 er det budsjettet med 278 mill. kroner i statlige investeringer ved flyplassene.

Basert på Avinors vurderinger anslår Samferdselsdepartementet kostnadene til 435 mill. kroner, fordelt på 350 mill. kroner til investeringer med antatt etterbruksverdi, og 85 mill. kroner til investeringer som følge av et OL.

Differansen mellom søkers kostnadsanslag på 278 mill. kroner og Samferdselsdepartementets anslag på 435 millioner skyldes i hovedsak at det høyeste kostnadsanslaget er basert på at Tromsø Lufthavn tar tyngden av trafikken, mens Bardufoss Lufthavn mer er å betrakte som avlastningslufthavn ved de største trafikktoppene.

I søknaden fra Tromsø 2014 AS er det budsjettet med investeringskostnader i tråd med det laveste anslaget fra Avinor, som forutsetter betydelig bruk av Bardufoss Lufthavn. Det er ikke tatt hensyn til økte driftskostnader. På denne bakgrunn vurderes kostnadsanslagene i søknaden til å være for lave.

1.7.3 Forhold av betydning for avvikling av vegtrafikk

Rapporten fra Statens vegvesen - Region Nord skisserer trafikale løsninger knyttet til vegnettet for å møte de utfordringer et eventuelt OL-arrangement vil innebære.

1.7.3.1 DRIFT OG VEDLIKEHOLD

Foruten å sikre at vegnettet er godt nok utbygget til å håndtere trafikale utfordringer, presiserer Vegvesenet behovet for å være forberedt på uvær og trafikkuhell som kan medføre ubeleilige forsinkelser i trafikkavviklingen. Det kan bli aktuelt med økt driftsberedskap ved ekstreme værforhold og økt trafikkavviklingsberedskap ved trafikkuhell.

Når det gjelder driftsberedskap, påpeker Vegvesenet at viktige forutsetninger er endret siden Lillehammer-OL. Statens vegvesen besitter etter 2003 ikke egen produksjonsvirksomhet. Dette medfører at økt driftsberedskap må bestilles fra de entreprenørene som har kontrakter med Vegvesenet. Det utvidete OL-området som er vurdert i rapporten (Alta-Tromsø-Narvik) består av 7 kontraktsoner.

Disse organisatoriske endringene innebærer større usikkerhet for kostnader knyttet til økt driftsberedskap. Slike kostnader er ikke inkludert i Vegvesenets kostnadsanslag.

Tilfredsstillende trafikkavvikling krever et opplegg som sikrer at alle stopp i trafikken blir oppdaget og løst hurtigst mulig. Det er av stor betydning for arrangementet at konkurranser ikke blir utsatt. For å sikre tilfredsstillende koordinering av trafikkavviklingen, med de krav det stiller til informasjonsflyt, er det nødvendig at arbeidet ledes av en trafikkentral. Kostnader for økt

trafikkavviklingsberedskap er ikke inkludert i Vegvesenets kostnadsanslag.

1.7.4 Utbyggingsbehov

Statens vegvesen vurderer det samlede investeringsbehovet innen 2014 til 1 155 mill. kroner, inkludert prosjektene som er sikret investeringsmidler gjennom Tromsøpakke 2 (95 mill. kroner). I tillegg kommer nødvendige investeringer i tilfartsparkeringer på 60 mill. kroner.

Ovennevnte kostnadsoverslag gjelder investeringer som Vegvesenet betrakter som nødvendige investeringer, forutsatt et kompakt OL i Tromsø. Det er i tillegg skissert en rekke mulige tilleggsinvesteringer til om lag 2 500 mill. kroner.

I forbindelse med de ulike arenaene vil det måtte bygges tilførselsveger, gangveger og parkeringsplasser. Disse kostnadene inngår ikke i Vegvesenets beregninger av vegkostnadene, da de forutsettes å inngå i arenakostnadene. Totalt beregner Vegvesenet disse kostnadene til 230 mill. kroner.

I søknaden fra Tromsø 2014 AS er det satt av 950 mill. kroner i statlige veginvesteringer. Dette er for lavt i henhold til den gjennomgang og kvalitetssikring av materialet som Vegdirektoratet senere har foretatt. Kostnader knyttet til økt driftsberedskap og økt trafikkavviklingsberedskap, som ikke inngår i Vegvesenets kostnadsbetraktninger, er ikke hensyntatt i søkers kostnadsbudsjett. Det samme gjelder for vegkostnader knyttet til OL-arenaene.

Vegdirektoratet kommer frem til at investeringer for 845 mill. kroner er prosjekter som vil komme uavhengig av OL, mens investeringene for de resterende 310 mill. kroner er OL-spesifikke. Det er per dato ikke mulig å klargjøre om prosjektene som vil komme uavhengig av OL vil bli prioritert innen 2014.

På bakgrunn av gjennomgangen av rapportene er det departementets vurdering at søkers kostnadsanslag for forhold av betydning for vegnettet er for lavt.

1.7.5 Kollektivtrafikk

I søknaden fra Tromsø 2014 AS er det budsjettet med 400 mill. kroner til transport.

Departementet anfører at det ikke gis tilstrekkelig informasjon i søknaden til å gi en reell vurdering av kostnadsanslagene tilknyttet kollektivtransporten under et eventuelt OL i Tromsø.

1.8 Tidspunktet for arrangementet

Departementets vurderinger

I ny søknad av 2. mai 2004 har Tromsø 2014 AS fremskyndet avviklingstidspunktet til perioden 21. februar-9. mars.

Det har vært stor grad av usikkerhet knyttet til hvorvidt lysforholdene tilfredsstillende kravene til fjernsynsproduksjon i den planlagte avviklingsperioden.

I brev til Kultur- og kirkedepartementet fra Norsk rikskringkasting (NRK), datert 16. september 2004, fremgår det at nødvendige vær- og lysmålinger ikke er foretatt per dato, og at det i søknaden av 2. mai 2004

ikke presenteres dokumentasjon som gir grunnlag for å vurdere om lysforholdene ved de aktuelle arenaer tilfredsstillende til fjernsynsproduksjon.

I perioden 19.-22. oktober 2004 utførte NRK lysmålinger på de aktuelle utendørsarenaene på oppdrag fra Tromsø 2014 AS. I brev fra NRK til Tromsø 2014 AS med kopi til Kultur- og kirkedepartementet blir det konkludert med at det er tilstrekkelig lys til å gjennomføre fjernsynsproduksjon i forbindelse med et eventuelt OL i Tromsø. NRK anbefaler at kontrollmålinger foretas i februar/mars 2005.

På bakgrunn av de ovennevnte opplysninger synes usikkerhet vedrørende lysforhold redusert. Det er imidlertid ikke dokumentert at internasjonale særforbund aksepterer avviklingstidspunktet, noe som kan redusere inntektene fra fjernsynsavtaler.

1.9 Sikkerhet

Å arrangere olympiske leker innebærer betydelige utfordringer i forhold til sikkerhetsopplegg. Gjennomgangen av søkers planer for sikkerhet er utarbeidet i samarbeid med og basert på vurderinger fra Justis- og politidepartementet.

Søkers anslag for kostnader til sikkerhet er noe oppjustert i forhold til kostnadene under OL på Lillehammer i 1994.

Troms politidistrikt har gitt en sikkerhetsvurdering i forbindelse med et eventuelt OL i Tromsø i 2014. Man konkluderer med at sikkerheten vil være like godt ivaretatt under et eventuelt OL i Tromsø som på Lillehammer i 1994.

Vurderingen fra Troms politidistrikt inkluderer ikke kostnadsberegninger.

Den senere tids utvikling på terrørsiden har imidlertid vist at man også i idrettssammenheng må planlegge for et betydelig økt sikkerhetsnivå sammenliknet med situasjonen i 1994. Justis- og politidepartementet regner med at både planleggingsprosessen og gjennomføringsfasen for sikkerhet blir klart mer omfattende enn hva tilfellet var for 10 år siden. Konkret vil det måtte legges ned mer ressurser både i grensekontroll, vakt- og sikringsoppgaver samt andre sikkerhetsrelaterte funksjoner enn man gjorde på Lillehammer. Man vil løpende måtte vurdere om politiet skal investere i nytt materiell og utstyr over tid eller som en kraftinnsats rett før lekene. Dette gir grunnlag for usikkerhet omkring behovet for øremerkede budsjettressurser til sikkerheten under et olympisk arrangement i Tromsø.

Justis- og politidepartementet regner med at også avvikling av lekene i Tromsø vil få konsekvenser for de øvrige deler av landet når det gjelder avgivelse av ressurser og økte sikkerhetsoppgaver.

Justis- og politidepartementet legger til grunn at konseptet for planleggingsfasen fra Lillehammer kan anvendes for planleggingsprosessen forut for Tromsø i 2014. Men gjennomføringsfasen med både investeringer og drift vil åpenbart preges av betydelige budsjettbehov.

Departementet bemerker at det er problematisk å foreta en direkte sammenlikning av kostnader til sikkerhet mellom Lillehammer-OL i 1994 og et eventuelt

arrangement i Tromsø i 2014 ut fra opplysningene som kommer frem i søknaden. Basert på opplysningene fra Justis- og politidepartementet er det rimelig å konkludere med at Tromsø 2014 AS ikke har tatt tilstrekkelig hensyn til de endrede forutsetninger av sikkerhetsbildet siden 1994. Kostnadsprognosene for sikkerhetsutfordringer ved et OL i Tromsø i 2014 er beheftet med betydelig usikkerhet, men det må påregnes langt større kostnader enn hva som var tilfelle under Lillehammer-OL.

1.10 Forventede effekter av samfunnsmessig betydning

1.10.1 Innledning

En eventuell søknad fra Tromsø 2014 AS til IOC om å arrangere OL i 2014 betinger en statlig bruttogaranti og omfattende statlige tilskudd. En vurdering av de samfunnsmessige og regionale effektene av et eventuelt OL i Tromsø i 2014 er derfor et viktig moment i vurderingen av søknaden fra Tromsø 2014 AS.

1.10.2 Dokumentasjon

I søknaden av 2. mai 2004 er det i liten grad informasjon om vurderingen av potensielle effekter av å arrangere OL i Tromsø i 2014. Det foreligger imidlertid flere bakgrunnsnotater om ulike typer potensielle effekter som vedlegg til og i form av ettersendelser til den første søknaden.

Det er store usikkerheter knyttet til å forutsi effekter av et OL ti år frem i tid. Det er spesielt vanskelig å anslå de langsiktige virkningene. Rapportene som er utarbeidet for Kommunal- og regionaldepartementet og Miljøverndepartementet behandler forhold som mangler eller er mangelfullt utredet i materialet som er levert av og for Tromsø 2014 AS, og vurderer prognosene som legges frem i søknadsmaterialet vedrørende ringvirkninger av et eventuelt OL i Tromsø.

1.10.3 Erfaringer fra Lillehammer-OL 1994

De analysene som er gjort av effektene av OL på Lillehammer er først og fremst fra tiden før og umiddelbart etter avviklingen av arrangementet. Det er i liten grad foretatt analyser av de langsiktige effektene i forhold til de omfattende investeringene i en bredere samfunnsøkonomisk sammenheng. I rapporten fra TØI, "Regionale virkninger av OL i Tromsø", er tilgjengelig dokumentasjon om effekter av Lillehammer-OL benyttet som bakgrunnsmateriale. I rapporten oppsummeres det at det er stor grad av usikkerhet knyttet til de langsiktige effektene av arrangementet: "Erfaringene fra Lillehammer er usikre, slik at man ikke kan si at OL der hadde entydig positive effekter for næringsliv og selskaping."

1.10.4 Vurderinger av forventede effekter

På bakgrunn av søknaden fra Tromsø 2014 AS utlyste Kommunal- og regionaldepartementet et utredningsoppdrag om regionale effekter av et eventuelt OL i Tromsø i 2014. Oppdraget gikk til TØI, som fremla sin rapport 6. september 2004. Rapporten tar utgangs-

punkt i de forventede effekter slik de er presentert av og for Tromsø 2014 AS, inkludert ettersendte notater. TØI har i tillegg gjort egne og uavhengige vurderinger av effekter av et eventuelt OL i Tromsø.

TØI peker på at det er en rekke faktorer som vil påvirke effektene av et OL i Tromsø, både negativt og positivt. I rapporten understrekes at det er betydelig usikkerhet knyttet til anslagene som ligger til grunn for søknaden fra Tromsø 2014 AS. Det uttales videre i rapporten at å bruke inntil 10 mrd. statlige kroner på OL ikke er et spesielt godt tiltak for langsiktig næringsutvikling, sammenliknet med mange andre tiltak som kunne vært gjennomført til samme pris.

1.10.5 Befolknings- og næringsutvikling

TØI-rapporten gjennomgår befolknings- og næringsstrukturen i de to kommunene og fylkene de tilhører, sammenligner de to kommunene med hverandre og med landet som helhet og gir en omtale av antatte effekter av Lillehammer-OL. TØI tar imidlertid forbehold om at hva som var effektene av OL på Lillehammer er vanskelig å isolere fra effektene av andre, mer generelle, utviklingstrekk. Derfor vil omtalen av "OL-effekten" måtte oppfattes mer som antydninger enn som observasjoner av OL-effekten.

På bakgrunn av denne kartleggingen mener TØI at OL på Lillehammer etter all sannsynlighet har hatt betydelige lokale og til dels regionale effekter for sysselsetting, befolkningsutvikling og næringsutvikling i forkant av selve OL-arrangementet.

Utviklingen i bosetting og sysselsetting for Oppland samlet har vært vesentlig svakere enn landsgjennomsnittet, mens utviklingen for Lillehammer har vært noe over landsgjennomsnittet (vesentlig over når det gjelder sysselsetting). Det synes å være enighet blant forskere om at lekene i seg selv hadde store effekter i tiden forut for og under arrangementet. De langsiktige utviklingstrekkene, både lokalt og nasjonalt, påvirkes imidlertid i mindre grad av store evenementer enn av strukturelle forhold.

1.10.5.1 REISELIVSUTVIKLING

Vurderingene av potensialet for vekst i reiselivseksporten er et sentralt tema i TØIs vurderinger, spesielt Tromsøs kvaliteter som turistattraksjon. Utgangspunktet er vurderinger av vekstpotensialet som anslås til 30 pst. målt i eksportverdi for landsdelen, samt prognosene om at Nord-Norges andel av internasjonale overnattinger potensielt kan øke fra 10,1 pst. i 2003 til 20 pst. i 2015. Ut fra egne analyser kommer TØI frem til at dette er klart optimistiske anslag, og konkluderer som følger:

"Det er neppe grunn til å betvile at det foreligger vekstmuligheter. De høyeste vekstoverslagene synes imidlertid urealistiske. Anslaget på 30 % vekst i reiselivseksporten synes optimistisk, men representerer kanskje ikke noen stor overdrivelse, gitt at man kan oppfylle de angitte forutsetningene om betydelig forbedret produktutvikling, promosjon og markedsføring. Samtidig må man legge seg på minnet at vinterlekene på Lillehammer ikke ga forventet vekst i ettertid (...)."

Selv om vurderingene som er gjort på forespørsel av Tromsø 2014 AS anses som optimistiske, er det likevel innenfor reiseliv at TØI anser sjansene for langsiktige effekter som størst. Dette betinger en satsing som innebærer store kostnader i forkant av arrangementet, både i forhold til produktutvikling, promosjon og markedsføring.

Det gis ikke tilfredsstillende informasjon i søknaden om hvor mye ressurser som kreves for å utløse det potensialet som søker peker på for reiselivsutvikling. Markedsføringen av landsdelen som reisemål er bare en av flere forutsetninger som må være oppfylt for at det potensialet som beskrives skal utløses. Ifølge notatet "Hvilke muligheter gir OL Tromsø 2014 for reiselivet?" vil kostnadene til markedsføring alene beløpe seg til 500-750 mill. kroner. Det er uklart hvem som skal finansiere et slikt beløp. Det er imidlertid på det rene at lokale og regionale myndigheter ikke har anledning til å bruke ressurser i denne størrelsesorden på markedsføring uten betydelige overføringer fra staten. Mye av ansvaret vil dermed falle på næringslivet selv eller staten. Dette medfører økt usikkerhet knyttet til både statens kostnader og effektene av et eventuelt OL.

1.10.5.2 BYGG- OG ANLEGGSEKTOREN

TØI peker på at de planlagte investeringer i bygg og anlegg er av de mest konkrete indikatorene for å måle virkninger for næringsliv og sysselsetting. TØI har bedt Entreprenørforeningen for bygg og anlegg (EBA) i Hålogaland om å anslå hvilken kapasitet bransjen har i Troms og Tromsø. På bakgrunn av EBAs vurderinger fastslår TØI at den sterke konsentrasjonen av investeringer knyttet til OL innebærer, dersom EBAs vurderinger av kapasiteten er rett, at bransjen ikke kan ta unna investeringene på egen hånd, selv om de gjennomføres over fire år.

Søkers forventninger for bygg- og anleggssektoren fremstår iflg. departementet samlet sett som lite realistiske. Det er ikke gitt at de fleste kontrakter tilknyttet OL tilfaller Norge generelt og regionen spesielt. Dette skyldes blant annet den manglende kapasiteten i næringen, og den manglende muligheten til å tildele kontrakter til regionale entreprenører uten konkurranse med nasjonale og internasjonale aktører.

1.10.5.3 FORTRENGNINGSEFFEKTER

Et eventuelt OL i Tromsø vil binde opp ressurser både i form av kapital og arbeidskraft. Disse ressursene har en alternativ bruk som ikke vil bli realisert ved et eventuelt OL. Dersom den økte ressursbruken inntreffer i en høykonjunktur, vil fortrenningseffektene være større enn om den inntreffer i en lavkonjunktur. Fortrenningseffektene vil bli lavere dersom det er muligheter for å importere arbeidskraft.

Fortrenning av øvrig næringsvirksomhet kan føre til prisøkninger. Dette kan ha som effekt at det øvrige næringslivet ikke får tilgang til ressurser til samme pris som tidligere.

Investeringer i infrastruktur til et eventuelt OL vil kunne føre til utsettelse for andre og mer lønnsomme prosjekter. Det kan da oppstå et samfunnsøkonomisk

tap som ikke er medregnet i arrangementets kostnader. Dette er i liten grad tatt hensyn til i materialet som er utarbeidet av og for Tromsø 2014 AS.

1.10.6 Miljømessige effekter av et eventuelt OL i Tromsø

Miljøverndepartementet understreker at det er stor usikkerhet rundt hvilke miljøvirkninger et eventuelt OL-arrangement vil få. Dette er blant annet knyttet til lokalisering av anlegg og transportavvikling.

Miljøverndepartementet vil videre peke på at dersom søknaden fra Tromsø 2014 AS skal kunne realiseres når det gjelder målet om å revitalisere bærekraftsbegrepet og bli et miljøvennlig OL, er det behov for å bruke betydelig mer ressurser til å sikre en miljømessig forsvarlig avvikling enn tilfellet var ved OL på Lillehammer. Begrunnelsen for dette er tredelt; det bør foretas en bedre oppfølging av miljøtiltak i etterkant av eventuelle leker i Tromsø enn tilfellet var på Lillehammer, søknaden fra Tromsø 2014 er ambisiøs på miljøsidene og IOC's krav til integrering av miljø i lekene er mer omfattende nå enn for ti år siden.

1.10.7 Oppsummering av potensielle effekter

I meldingens kap. 10 er mulige ringvirkninger av et OL-arrangement i Tromsø i 2014 slik de fremkommer i søknaden med vedlegg og tilleggsrapporter gjennomgått med hensyn til befolknings-, sysselsettings- og næringsutvikling, reiselivsutvikling, bygg- og anleggssektoren samt mulige fortrenningseffekter eller alternativ bruk av ressursene som ikke blir realisert ved et eventuelt OL.

Det foreligger ikke omfattende forskning om langtidseffektene av OL på Lillehammer i 1994. Det er vanskelig å isolere OL-effekter fra andre årsaksforhold, men det er alminnelig antatt at ringvirkningene er størst forut for og under arrangementet. På bakgrunn av forskjeller i befolknings- og næringsstruktur og den geografiske avstanden til Oslo er det videre reist spørsmål ved om erfaringene fra Lillehammer-OL i 1994 er direkte relevante for et arrangement i Tromsø i 2014.

Gjennomgangen viser iflg. departementet at en må anta at forventningene om betydelige positive ringvirkninger av et OL i Tromsø i 2014 er overdrevet. Positive effekter for reiselivsnæringen forutsetter egen satsing på profilering og markedsføring som ikke er tilstrekkelig hensyntatt i OL-søknaden, og det hersker betydelig usikkerhet med hensyn til muligheten for å lykkes med innovasjon i næringsutvikling og vekst i sysselsetting som følge av OL.

På denne bakgrunn kan det oppsummeres at det ikke foreligger regionalpolitiske og næringsmessige grunner til at staten bør gå inn med ressurser i det omfang som et OL-arrangement krever.

Når det gjelder miljøprofilen i arrangementet, slik den er presentert av søker, synes det som om de budsjetterte kostnadene ikke er tilstrekkelige for å ivareta ambisjonene.

1.11 Konklusjon

I en totalvurdering av spørsmålet om det skal stilles statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014, er det fire hovedforhold som er sentrale for Regjeringens vurdering:

1. Totale kostnader, herunder usikkerheter ved kostnadsanslag i søknaden.
2. Bruk og prioriteringer av spillemidler.
3. Forventede effekter av arrangementet.
4. Mulighetene for at søknaden kan nå frem.

I en vurdering av ressursbruken ved å arrangere OL i Tromsø i 2014 må det tas hensyn til omfanget av de anslåtte kostnader, usikkerheter knyttet til kostnadsanslagene og de samfunnsmessige effektene som kan forventes i forhold til ressursbruken. Eventuelle ressurser til å arrangere OL må også vurderes i forhold til alternative formål og behov, ikke minst på kultur- og idrettsområdet.

En eventuell videre søknadsprosess er anslått til å koste minimum 75 mill. kroner. Det er derfor nødvendig å vurdere søknadens kvalitet også i forhold til IOC's krav til byer som søker om å arrangere olympiske leker.

En eventuell statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS må omfatte alle kostnader som er nødvendige for å gjennomføre arrangementet og kan i forhold til IOC ikke være beløpsspesifikk. I søknaden anslås totalkostnadene til 15 680 mill. kroner, med behov for et statlig tilskudd på 9 540 mill. kroner (ekskl. bruk av spillemidler).

Påviste usikkerheter ved søkers kostnadsanslag for flere viktige budsjettposter, herunder finansiering av deltakerlandsby, søkers kostnadsanslag for transport, sikkerhet og idrettsanlegg innebærer at en endelig statsgaranti vil kunne bli betydelig høyere enn 15 680 mill. kroner. Også det "pessimistiske" budsjettanslaget er beheftet med usikkerhet.

Usikkerhet knyttet til forventede effekter på befolkning, sysselsetting, næringsutvikling og reiselivsutvikling tilsier at et OL i Tromsø i 2014 ikke forsvarer bruk av statlige midler i nevnte størrelsesorden.

Et eventuelt OL i Tromsø vil innebære omfattende bruk av spillemidler til idrettsformål. Det er lagt til grunn minimum 22,3 pst. av anleggskostnadene, som ut fra kostnadsanslagene i søknaden tilsvarer om lag 430 mill. kroner. Påviste mangler ved søkers anslag for investeringskostnader til idrettsanlegg vil kunne innebære ytterligere bruk av spillemidler utover det anslåtte beløp. Dette vil innebære en tilsvarende reduksjon av tilskudd til ordinære anlegg og andre idrettsformål i hele landet.

De påpekte usikkerheter og svakheter ved søkers etterbruksplaner for idrettsanleggene bidrar til Regjeringens vurdering av at OL i Tromsø ikke vil være et velegnet virkemiddel til å oppfylle sentrale idrettspolitiske målsettinger.

De olympiske vinterleker er blitt arrangert i Norge to ganger tidligere, i 1952 og 1994. Vinteridrett står sterkt i Norge og det er derfor ikke unaturlig at Norge over tid

tar ansvar som vertsnasjon for De olympiske vinterleker og Paralympics. Tidsspennet mellom Lillehammer-OL og et eventuelt OL i Tromsø er imidlertid kun 20 år, og Regjeringen anser det ikke som rimelig at Norge skal ta på seg de store kostnadene et OL i Tromsø vil innebære så kort tid etter Lillehammer-OL.

På denne bakgrunn er det Regjeringens tilråding at det ikke stilles statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS om å arrangere De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014.

2. KOMITEENS MERKNADER

2.1 Generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Eirin Faldet, Trond Giske og Torny Pedersen, fra Høyre, Afshan Rafiq, lederen Sonja Irene Sjøli og Olemic Thommessen, fra Fremskrittspartiet, Ulf Erik Knudsen og Karin S. Woldseth, fra Sosialistisk Venstreparti, Magnar Lund Berge og May Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Dagrun Eriksen og Ola T. Lånke, og fra Senterpartiet, Eli Sollid Øveraas, viser til at Den Internasjonale Olympiske Komité (IOC) i juli 2007 skal ta stilling til arrangementssted for De olympiske vinterleker i 2014. Komiteen viser videre til at flertallet i Norges Idrettsforbund med knapt flertall har gått inn for at Norge bør søke om å arrangere De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014 med Tromsø som søkerby. Dette vedtaket er fattet under forutsetning av at det gis statsgaranti.

Komiteen konstaterer at søknaden fra Tromsø 2014 AS skisserer et helhetlig konsept som forener viktige samfunnsmessige hensyn som bærekraftig utvikling, næringsutvikling og universell utforming med å arrangere et vinter-OL. Komiteen ser dette som positivt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, har merket seg at Regjeringen mener at kostnadene som beskrevet i søknaden er underbudsjettet. Flertallet understreker at ved å stille en statsgaranti, må staten garantere for bruttobeløpet, som innebærer å garantere for hele arrangementets gjennomføring, også eventuelle kostnader som kan komme til å gå utover det budsjetterte.

Flertallet er av den oppfatning at eventuelle midler til OL må vurderes i forhold til alternative formål og behov, ikke minst på kultur- og idrettsområdet. Flertallet er kjent med at konsekvensen ved å gi statsgaranti vil være at det blir mindre handlingsrom for andre gode formål de neste ti årene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at OL i Tromsø har mange positive effekter. Det legges opp til et spennende arrangement i et arktisk landskap. Lekene vil foregå innenfor et konsentrert område, noe som gjør

arrangementet svært publikumsvennlig. OL i Tromsø vil kunne bli et utradisjonelt og spektakulært arrangement. Disse medlemmer går inn for at det gis en statsgaranti til OL i Tromsø i 2014. Disse medlemmer vil også understreke det grundige arbeidet Tromsø 2014 A/S har gjort med søknaden om statsgaranti. Planleggingen av arrangementet har kommet lenger enn Lillehammer-OL hadde på samme tid i prosessen. Disse medlemmer mener at Regjeringens holdning til OL i Tromsø bærer preg av en forutinntatt holdning om å ikke gi statsgaranti. På en rekke punkter har Regjeringen andre vurderinger eller synspunkter enn Tromsø 2014. For eksempel har Regjeringen i sin vurdering lagt vekt på at søknaden ikke er i henhold til det statlige kvalitetsregimet, et regime som da Tromsø 2014 leverte sin søknad til Idrettsstyret 3. mai i 2004, ikke gjaldt for denne type forprosjekter. Disse medlemmer stiller også spørsmålsteget ved om søknaden omfattes av kravene et slikt regime stiller. Et annet eksempel gjelder lufttransport. Det foretas en sammenlikning mellom Lillehammer og Tromsøs beliggenhet i forhold til de nærliggende, aktuelle flyplasser. På søkertidspunktet tok det henholdsvis 3 og 4 timer å reise fra Gardermoen og Fornebu til Lillehammer. Tromsø har sin flyplass 4 km fra sentrum, med Bardufoss Lufthavn 2 timer unna. Dette skulle ved en sammenlikning falle positivt ut for Tromsø, men departementet vurderer dette motsatt:

"Mens tilreisende som ankom Gardermoen hadde en time kortere reisetid til OL-arenaene i forhold til Fornebu, vil tilreisende som ankommer Bardufoss ha om lag to timers lengre reisetid til arenaene i forhold til Tromsø Lufthavn. Avinor påpeker at dette vil gjøre Bardufoss Lufthavn relativt lite attraktiv som lufthavn for de fleste."

Disse medlemmer viser til at det viktige ikke er avstanden mellom flyplassene, men avstanden til arenaene som er kortere for begge flyplassene i Tromsø enn tilfellet var for Lillehammer. Et tredje eksempel er bruk av spillemidler hvor Regjeringen hevder at disse ikke skal føres på inntektssiden, til tross for at dette ble gjort når det gjaldt Lillehammer-OL. Det viser at meldingen bærer preg av en gjennomgående negativ holdning til Tromsø 2014. Disse medlemmer mener departementet burde hatt en mye nærmere dialog og kontakt med Tromsø 2014 og oppklart og avklart ulike problemstillinger før meldingen ble lagt frem.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti har merket seg at det har blitt stilt spørsmålsteget ved om kontakten mellom departementet og Tromsø 2014 har vært god nok. Disse medlemmer viser i den forbindelse til brev fra statsråd Valgerd Svarstad Haugland datert 7. februar 2005 (vedlegg).

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti ser at søknaden om et OL i Tromsø 2014 er et visjonært forsøk på å sette Nord-Norge og kysten på kartet gjennom å arrangere verdens største

vintersportsarrangement. Disse medlemmer ser at et OL arrangert i Tromsø kunne ha betydd positive ringvirkninger for reiselivet og næringslivet i landsdelen.

Disse medlemmer ser det er mange vansker og en stor usikkerhet knyttet til prosjektet. Kostnadene vil være store, både for staten og andre. Erfaring tyder på at kostnadene kan bli langt større enn det som er beregnet mens etterbruk og ringvirkninger av prosjektet kan være overvurdert. Disse medlemmer mener ikke at Norge skal avstå fra å arrangere OL, men disse medlemmer mener det skal stilles strenge krav til å vurdere økonomi, ringvirkninger og alternativ bruk av midler det koster oss. Usikkerheten er stor rundt søknaden om et OL i Tromsø i 2014. Det er i 2014 bare gått 20 år siden sist Norge arrangerte OL. Disse medlemmer vil derfor ikke gå inn for en norsk søknad om OL i 2014.

Disse medlemmer har registrert at Norges Idrettsforbund og Norges Olympiske Komité er positive til søknaden, og at de ser på Tromsø som den beste norske kandidaten. Disse medlemmer er positive til at et OL dersom det blir arrangert i Norge, skjer i Nord-Norge. Disse medlemmer ser på Tromsø som en naturlig kandidat dersom Norge på nytt skal søke om å arrangere vinter-OL. Disse medlemmer vil med et positivt utgangspunkt vurdere en søknad ved et senere tidspunkt.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er skuffet over Regjeringens nei til å stille med den nødvendige statsgarantien for OL-søknaden fra Tromsø 2014 AS. I tillegg til at et vinter-OL i arktiske omgivelser i Tromsø ville være en fantastisk idretts- og folkefest, mener disse medlemmer at et slikt arrangement vil ha positive samfunnsmessige ringvirkninger som langt overstiger den kortsiktige utgiften. Disse medlemmer mener et OL i Tromsø vil være en vitamininnsprøytning for hele den nordnorske landsdelen og være et løft for de samiske områdene, kysten og nasjonen.

Disse medlemmer vil peke på at Tromsøs OL-planer har bred støtte i landsdelen. Blant annet har de tre nordligste fylkeskommunene, Landsdelsutvalget, Sametinget samt 22 kommuner i Nord-Norge uttrykt sin støtte. I tillegg har Tromsø 2014 fått støtte fra kulturlivet og idretten i landsdelen, samt fra mange private bedrifter.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen bruker usikkerhet knyttet til økonomi som sitt viktigste argument for å avslå søknaden. Disse medlemmer mener det er opplagt at planene for et arrangement som ligger ti år fram i tid innebærer usikkerhet. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at dersom Regjeringen hadde ønsket et nasjonalt løft - for idretten, turismen og for Nord-Norge - så kunne man bedt om mer betenkningstid og mer dokumentasjon omkring kostnadene før meldingen ble lagt fram.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet vil bemerke at Regjeringen legger til grunn et

meget pessimistisk syn på de samfunnsmessige effektene av et OL i Nord-Norge. Dette medlem viser til følgende sitat fra Transportøkonomisk institutt (TØI) rapport om regionale effekter av et eventuelt OL i Tromsø i 2014 (TØI 726/2004) som er gjengitt i stortingsmeldingen:

"Vår vurdering er at å bruke inntil 10 milliarder statlige kroner på et OL ikke er et spesielt godt tiltak for langsiktig næringsutvikling, sammenliknet med mange andre tiltak som kunne vært gjennomført til samme pris."

Dette medlem vil påpeke at Regjeringens nei til Tromsøs OL-planer ikke innebærer et ja til andre tiltak som kunne gi positive effekter i den nordlige landsdelen. Dette medlem mener det med denne Regjeringen er urealistisk å tro på en tilsvarende kraftig satsing på Nord-Norge som det et OL ville innebære.

Dette medlem viser til at Regjeringen mener det i 2014 vil ha gått for kort tid siden forrige gang Norge arrangerte et OL (20 år). Dette medlem deler ikke Regjeringens syn på dette området.

Dette medlem mener et OL i Tromsø peker seg ut som et spennende og unikt konsept, og mener dette er godt synliggjort gjennom søknaden fra Tromsø 2014 AS.

Dersom det ikke blir flertall for å gi statsgaranti til Tromsøs OL-søknad i denne omgang, vil dette medlem peke på at Tromsø framstår som en høyaktuell søkerkandidat til det påfølgende vinter-OL i 2018.

2.2 Idrettsanlegg

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at det må oppføres flere nye idrettsanlegg, samt en medielandsby og en deltakerlandsby. Flertallet er positiv til at søker i flere tilfeller planlegger å bruke provisoriske innretninger i eksisterende haller.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, er enig i departementets vurdering av behovet for nye anlegg sett i forhold til eksisterende anlegg lokalt, regionalt og nasjonalt. Dette flertallet har merket seg at Regjeringen anser investeringskostnadene for idrettsanlegg som underbudsjettet, blant annet på grunn av omfattende ombyggingskostnader i forbindelse med etterbruk.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at Tromsø 2014 AS har gjort en god jobb når det gjelder forslag til etterbruk av anleggene. Det er blant annet avholdt en egen etterbrukskonferanse. Disse medlemmer viser til at Tromsø 2014 har skissert flere muligheter for anleggene. Noen beholdes som idrettsanlegg, andre bygges om. Når det gjelder for eksempel ishaller finnes det i dag ingen nord for Trondheim. Bygging av slike anlegg vil derfor dekke dette behovet. Skøytehallen i Tromsø er planlagt bygget om til en multifunksjonshall som blant annet kan brukes til ulike kulturarrangement. For

den olympisk landsbyen og mediesenteret er det skissert flere etterbruksmuligheter, for eksempel næringsarealer, kontorarealer og ny forskningspark som undervisningsinstitusjoner kan benytte seg av.

2.3 Innkvartering

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, konstaterer at Tromsø har store utfordringer knyttet til innkvartering, tatt i betraktning byens begrensede overnattingskapasitet, samt betydelige avstand til andre større byer med stor overnattingskapasitet. Flertallet viser til at det estimerte billettsalget i søknaden tilsvarer ca. 90 000 betalende tilskuere hver dag under lekene. Selv om en del av disse naturlig nok vil være lokale/fastboende, vil det likevel være behov for innkvartering av et betydelig antall ordinære tilskuere utover de akkrediterte, samt andre grupper som frivillige, leverandører, politi, militære mv.

Flertallet vil peke på at tilgangen på overnattings tilbud og avstanden fra arenaene vil påvirke billettsalget. På tross av bruk av skip til overnatting, mener flertallet likevel at Tromsø 2014 AS har vanskeligheter med å synliggjøre tilstrekkelig innkvarteringskapasitet i rimelig avstand til arenaene.

Samtidig ser et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, positivt på at Tromsø 2014 AS skisserer løsninger for innkvartering som ikke medfører større økning i permanente hotellenger enn den vekst byen har hatt gjennom de siste 15 årene. Dette gir større mulighet til å oppnå lønnsom drift både i forkant og etterkant av 2014.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at Tromsø 2014 AS dekker IOC's formelle krav til innkvartering for de ulike gjestekategoriene. Disse medlemmer mener at søkerne har presentert et unikt innkvarteringskonsept med overnatting på cruiseskip, hurtigruteskip og andre båter. I tillegg kommer hoteller og privat innkvartering.

2.4 Infrastruktur

For at Tromsø og Bardufoss Lufthavn skal kunne håndtere den trafikken som forventes under et eventuelt OL i Tromsø 2014, er komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, innforstått med at det er nødvendig med kapasitetsutvidelser og tilrettelegging ved begge flyplassene.

Flertallet har merket seg at søknaden fra Tromsø 2014 AS budsjetterer med investeringskostnader i tråd med det laveste anslaget fra Avinor. I søknaden fra Tromsø 2014 AS er det kalkulert med 950 mill. kroner i statlige veinvesteringer.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, har merket seg at dette estimatet er for lavt i forhold til den gjennomgang og kvalitetssikring av materialet som Vegdirektoratet senere har foretatt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, er tilfreds med at bruk av hurtigbåt kan avlaste vegnettet og begrense flytrafikken.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil understreke at det må påregnes en betydelig økning i driftskostnader i tillegg til de nødvendige investeringene. Dette flertallet har merket seg at det ikke er tatt hensyn til økte driftskostnader i søkers budsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er foretatt realistiske anslag når det gjelder transportinvesteringene gjort av Tromsø 2014 AS. Disse medlemmer vil også understreke at i tillegg til økte driftskostnader når det gjelder flyplassene, vil også den økte trafikken gi økte driftsinntekter til Avinor.

2.5 Finansiering

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, konstaterer at proposisjonen tar utgangspunkt i søkers "pessimistiske" kostnadsanslag. Tatt i betraktning at slike komplekse arrangement gjør det vanskelig å beregne nøyaktige kostnader, samt milliardsprekken i budsjettet til Lillehammer-OL, gjør at flertallet anser dette som et fornuftig utgangspunkt.

Flertallet erkjenner at et eventuelt OL i Tromsø i 2014 vil innebære omfattende investeringer i idrettsanlegg. Det er lagt til grunn at minimum 22,3 pst. av investeringskostnadene til idrettsanlegg vil måtte tas fra spillemidlene til idrettsformål. Dette er den samme relative andelen som ble brukt til Lillehammer-OL.

Flertallet vil peke på at det primære målet for den statlige idrettspolitikken er å gi et lokalt tilbud til barn og ungdom gjennom tilskudd til aktiviteter innenfor den medlemsbaserte idretten og tilskudd til anleggsutbygging.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil peke på at anvendelse av spillemidler til et OL i Tromsø vil måtte innebære en tilsvarende reduksjon av tilskudd til anlegg i kommunene og til andre idrettsformål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at dette beløpet skal gis over en 10-årsperiode og at endringen av tippenøkkelene har ført til en betydelig økning i bevilgningene til idretten. Dette gjør at det vil være rom til både å bygge anlegg i Tromsø og i andre deler av landet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at idretten, ved Norges Idrettsforbund, er innforstått med at det vil bli benyttet spillemidler i forbindelse med et OL i Tromsø i omtrent samme utstrekning som under Lillehammer-OL, der 22,3 pst. av

investeringskostnadene til idrettsanlegg ble dekket opp ved bruk av spillemidler. Dette medlem mener det er naturlig at idretts-Norge bidrar økonomisk til et slikt arrangement gjennom bruk av spillemidler. Dette medlem vil samtidig påpeke faren for at andre anlegg og tiltak innen idretten vil lide dersom andelen spillemidler blir så høy som skissert. Dette medlem vil derfor gå inn for at andelen spillemidler begrenses oppad til 10 pst. av investeringskostnadene knyttet til idrettsanlegg, og at disse midlene fases inn over flere år. Dette for å redusere negative konsekvenser for tilskudd til anlegg i andre kommuner og til andre idrettsformål, som det medlemsbaserte tilbudet til barn og ungdom.

Dette medlem mener en begrenset bruk av spillemidler kan forsvares av flere grunner og vil her peke på følgende:

- OL vil representere et løft for idretts-Norge generelt og for idretten i Nord-Norge spesielt.
- Planene tilsier at de fleste anleggene skal kunne huse breddeidrettsformål etter lekene.
- Anleggene som realiseres vil kunne huse større idretts- og kulturarrangementer.
- Nord-Norge mangler flere av anleggstypene som skal bygges i forbindelse med vinter-OL. Slike anlegg vil ha betydning for framtidige rekrutterings- og utviklingsmuligheter for disse idrettene i regionen. Kun et fåtall ville bli etablert uten OL.
- Spillemidlene skal fases inn over en lengre periode. Dermed unngår man at realiseringen av andre gode anleggsprosjekter må utsettes ett særskilt år.

Dette medlem vil som et konkret eksempel peke på at det i dag ikke er en eneste ishall nord for Trondheim, og at vi med et OL i Tromsø ville fått rustet opp idrettsarenaer og annen infrastruktur i en landsdel som Regjeringen ellers vier liten oppmerksomhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at i søknaden fra Tromsø 2014 AS av 2. mai 2004 er de totale kostnadene anslått til 15 680 mill. kroner, med behov for statlige tilskudd på 9 540 mill. kroner.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil peke på at mangler og usikkerhetsmomenter ved kostnadsanslagene tilsier at søknaden ikke gir en fullstendig oversikt over totalkostnadene ved arrangementet eller behovet for statlige tilskudd til et eventuelt OL i Tromsø.

Dette flertallet viser til følgende momenter som er sentrale for denne vurderingen:

- Forventede tilskudd av spillemidler på 415 mill. kroner er inkludert i søkers inntektsanslag, men er ikke medregnet i søkers anslåtte behov for statstilskudd. Det anslåtte behovet for statstilskudd er dermed reelt sett 415 mill. kroner høyere enn det som fremgår av søknaden.

- Investeringskostnadene for idrettsanlegg (1 919 mill. kroner) anses som underbudsjettet, blant annet på grunn av omfattende ombyggingskostnader i forbindelse med etterbruk.
- Investeringskostnader til deltakerlandsbyen er ikke tatt inn i budsjettet. Landsbyen er forutsatt bygget ut av private og leid inn til OL, og det er derfor ført opp 600 mill. kroner under drifts- og leiekostnader. Grunnlaget for gjennomføringen av dette, for eksempel i form av intensjonsavtaler, er ikke synliggjort i søknaden. I vedlegg til søknaden er investeringsbehovet for å realisere landsbyen anslått til 2 500 mill. kroner.
- Kostnadene til transport ligger i nedre sjikt i forhold til anbefalingene fra Avinor og Statens Vegvesen - Region Nord. Det må påregnes en betydelig økning i driftskostnader i tillegg til de nødvendige investeringene. Det er ikke tatt hensyn til økte driftskostnader i søkers budsjett.
- Kostnader til sikkerhet anses som underbudsjettet. Søkers kostnadsanslag er kun en liten oppjustering av tilsvarende kostnader under Lillehammer-OL i 1994, på tross av at trusselbildet har endret seg betydelig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det er gjort en god jobb med kostnads- og inntektsanslagene for prosjektet. Når det gjelder beregninger av hvor stor statens bidrag skal være, legger disse medlemmer til grunn det laveste inntektsanslaget og den høyeste kostnadsberegningen. Ved dette alternativet er det tatt høyde for endrede kostnader både før, under og etter selve arrangementet. Statens bidrag vil ligge på anslagsvis 9,955 mrd. kroner, inkludert bruk av spillemidler. Dette er etter disse medlemmers syn både realistisk og forsvarlig. Sammenliknet med OL på Lillehammer vil både inntektene og kostnadene være høyere ved et Tromsø-OL, mens det netto statlige tilskuddet vil være på omtrent samme nivå.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, mener at gjennomgangen har vist at den endelige kostnaden ved et OL-arrangement i Tromsø, herunder behovet for statstilskudd og tilskudd av spillemidler, vil kunne bli betydelig høyere enn det som er anslått i søknaden fra Tromsø 2014 AS av 2. mai 2004.

2.6 Langsiktige konsekvenser

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil peke på at en eventuell statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS om å arrangere olympiske leker vil medføre statlige kostnader som må gå på bekostning av andre formål av samfunnsmessig betydning. Flertallet vil understreke at en viktig forutsetning for å gi tilråding om statsgaranti måtte være at arrangementet fører til betydelige, langvarige samfunnsmessige gevinster.

Flertallet er av den oppfatning at gjennomgangen av søkers forventede effekter har vist at anslagene som presenteres i materialet som er utarbeidet av og for Tromsø 2014 AS er optimistiske og beheftet med betydelig usikkerhet. Flertallet vil peke på at til grunn for anslagene ligger også forutsetninger om betydelig offentlig og privat ressursbruk i forkant og etterkant av lekene som ikke er tilstrekkelig tatt hensyn til i søknaden fra Tromsø 2014 AS. Erfaringer fra Lillehammer tilsier dessuten at det bør utvises nøkternhet med hensyn til forventninger om langvarige effekter.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, vil imidlertid peke på det faktum at Tromsø er større enn Lillehammer, med blant annet både universitet og høyskole i byen, vil sannsynligvis gjøre det lettere å absorbere virkningene av et stort arrangement som OL enn hva som var tilfellet for Lillehammer. At OL kan være en katalysator for langsiktig vekst vil antagelig også påvirkes positivt av at Nord-Norge med Tromsø allerede er et populært reisemål for utenlandske turister.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at et OL i Tromsø vil føre til mange nye arbeidsplasser og økt verdiskapning, spesielt langs kysten. Arrangementet tar mål av seg til å bli en motor i regional utvikling og verdiskapning i nordområdene. Investeringene som gjøres vil legge forholdene til rette og gi bedre rammevilkår for næringslivet. Samtidig settes det fokus på nytenking og innovasjon ved at Universitetet, høyskoler og forskningsmiljøer trekkes aktivt med i næringslivssatsingen. Disse medlemmer viser til at det legges opp til aktiv merkevarebygging og markedsføring av Norge i utlandet. Dette vil gjøre oss mer attraktivt for turister og styrke reiselivsnæringa i landsdelen.

2.7 Et løft for norsk idrett

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener et OL i Tromsø vil være et stort og positivt løft for norsk idrett. Lekene vil føre til økt profilering og rekruttering til idretten. I tillegg vil det bli bygd nye anlegg i Nord-Norge, for eksempel ishaller. Erfaringene fra Lillehammer-OL viser at det store fokuset Lillehammer-OL fikk bidro til å løfte breddeidretten, som igjen vil gi flere toppidrettsutøvere. I tillegg vil Paralympics gi økt fokus og satsing på idrett for funksjonshemmede.

2.8 Stor satsing på kunst og kultur

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener det også er positivt at det legges opp til en omfattende og mangfoldig satsing på kunst og kultur både i forkant og under selve lekene. Disse medlemmer viser til at det blant annet skal utarbeides et eget fireårig olympisk kulturprogram som teller ned til OL og 200-årsdagen for Norges grunnlov i 2014. For eksempel skal kulturprogrammet reflektere de arktiske urfolkernes samarbeid

på tvers av geografiske, kulturelle, etniske og nasjonale grenser. Disse medlemmer viser også til at fredsperspektivet skal synliggjøres i forbindelse med lekene. Det tas også sikte på å etablere et senter for fred og bærekraftig utvikling.

2.9 Søknadsprosessen videre

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil peke på at en eventuell videre søknadsprosess er anslått til å koste minimum 75 mill. kroner. Flertallet vil videre peke på at det ikke framkommer av søknaden av 2. mai 2004 hvordan søknadsprosessen er tenkt finansiert. Flertallet konstaterer at idrettsstyret i vedtaket av 27. mai 2004 forutsatte at det ikke skulle benyttes spillemidler til å finansiere søknadsprosessen. Flertallet mener at det derfor er nødvendig å vurdere søknadens kvalitet også i forhold til IOC's krav til byer som søker om å arrangere olympiske leker.

Flertallet viser videre til at planlagt avviklings-tidsrom er 21. februar-9. mars. En utfordring ved det valgte tidsrommet er at olympiske vinterleker aldri tidligere har vært arrangert i mars måned. Et eventuelt OL i Tromsø i nevnte tidsrom vil blant annet kunne kollidere med nasjonale ishockeysluttspill. Flertallet erkjenner at det kan være en risiko for reduserte inntekter fra fjernsynsrettigheter som følge av dette. Flertallet mener imidlertid at spørsmålet om avviklings-tidsrom i første rekke må vurderes av IOC i forbindelse med behandlingen av en eventuell søknad fra Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at Tromsø 2014 AS har redegjort for hvordan den internasjonale søknadsprosessen skal finansieres. Dette skal ifølge søkeren ha framkommet i brev av 17. august 2004 til Kulturdepartementet. Det legges opp til at nasjonalt næringsliv skal bære disse kostnadene. Telenor har forpliktet seg til 14 mill. kroner til dette arbeidet.

Disse medlemmer mener at det tidspunktet for lekene er forsvarlig både ut fra forventede vær- og lysforhold.

2.10 Hovedkonklusjon

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, vil peke på at vinteridrett står sterkt i Norge, og at det derfor ikke er unaturlig at Norge over tid tar ansvar som vertsnasjon for vinter-OL og Paralympics. Flertallet anser det imidlertid ikke som rimelig at et land på Norges størrelse skal ta på seg de store kostnadene et OL vil innebære så kort tid etter Lillehammer-OL. Flertallet finner det heller ikke rimelig at Norge skal påta seg oppgaven med å arrangere hvert 5. vinter-OL eller annenhver gang det arrangeres i Europa. Usikkerhet knyttet til effektene på befolkning, sysselsetting og næringslivsutvikling tilsier at et OL i Tromsø ikke forsvaret bruken av statlige midler i denne størrelsesorden. Flertallet vil likevel understreke at søknaden fra Tromsø 2014 AS

beskriver et spektakulært, kompakt OL i eksotiske omgivelser og mener at Tromsø peker seg ut som en aktuell søkerby i fremtiden.

Flertallet slutter seg med disse merknader til Regjeringens forslag om å ikke gi statsgaranti for søknaden fra Tromsø 2014 AS om å arrangere De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener at det er gjort en god jobb fra søkerens side med å få fram alle konsekvenser så langt det lar seg gjøre og har forståelse for at det 10 år i forveien kan være vanskelig å avklare alle spørsmål. Tromsø 2014 har arbeidet grundig med planlegging av arrangementet samt budsjettering av kostnader og inntekter. Disse medlemmer mener et OL i Tromsø i 2014 vil gi et betydelig løft for norsk idrett. Disse medlemmer er enige med Idrettsstyret som blant annet sier følgende i vedtak av 27. mai 2004:

"På bakgrunn av et kompakt konsept og et arktisk særpreg mener Idrettsstyret at Tromsø vil kunne være en god søker for 2014."

"... vinter-OL og Paralympics i Tromsø vil kunne bidra til å utvikle både breddeidretten, toppidretten og idretten for funksjonshemmede i Norge. Samtidig vil vinter-OL kunne gi en betydelig styrking av frivilligheten i idrettsbevegelsen og i samfunnet for øvrig. Frivilligheten, engasjementet og kompetansen i Norges største frivillige organisasjon vil være idrettens fremste bidrag til OL i Tromsø. Styret mener at arrangementet også vil kunne bidra til at Norge opprettholder posisjonen som en av verdens ledende vinteridrettsnasjoner, og dette er sentrale idrettspolitiske momenter for å søke vinter-OL i 2014."

Disse medlemmer mener et OL vil gi betydelige positive samfunnsmessige ringvirkninger for hele landet og spesielt i Nord-Norge.

Disse medlemmer går inn for at det stilles statsgaranti for avholdelse av De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014 i Tromsø.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget stiller statsgaranti i forbindelse med søknad fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014, tilsvarende lekenes totale kostnader."

3. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet:

Stortinget stiller statsgaranti i forbindelse med søknad fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014, tilsvarende lekenes totale kostnader.

4. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til sine merknader og til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 7 (2004-2005) - om det skal stilles statsgaranti i forbindelse med søknad fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014 - vedlegges protokollen.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 17. februar 2005

Sonja Irene Sjøli
leder

Ola T. Lånke
ordfører

Vedlegg

Brev fra Kultur- og kirkedepartementet v/statsråden til familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, datert 7. februar 2005

Svar på forespørsel i OL-saken

Det vises til henvendelse av 27. januar i år, vedrørende komiteens behandling av St.meld. nr 7 *Om det skal stilles statsgaranti i forbindelse med søknad fra Tromsø 2014 AS om å bli tildelt De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014.*

I brevet fra komiteen heter det:

"I familie-, kultur- og administrasjonskomiteens høring, den 19. januar 2005, ble det fra Tromsø 2014 AS lagt vekt på at kontakten mellom departementet og søker hadde vært mangelfull i forbindelse med utformingen av OL-søknaden. Fra Tromsø 2014 AS ble det vist til at kontakten mellom departement og søker hadde vært annerledes den gang søknaden om Lillehammer-OL 1994 ble utformet.

Komiteen ber om departementets vurdering av dette."

Det er min vurdering at kontakten med Tromsø 2014 AS har vært tilfredsstillende som grunnlag for Regjeringens tilråding. Jeg vil begrunne denne vurderingen med en kort beskrivelse av prosessens forløp.

Både Lillehammer og Tromsø meldte i 2003 sin interesse for å søke om å arrangere De olympiske vinterleker og Paralympics i 2014. Da det kun er Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité (NIF) som formelt kan søke om å arrangere OL i Norge, nedsatte NIF høsten 2003 en evalueringsgruppe for å vurdere om Norge burde søke, og i tilfelle hvilken kandidat som burde være søkerby.

Flertallet i evalueringsgruppen anbefalte Tromsø som Norges kandidat, og 6. januar 2004 fattet Idrettsstyret vedtak i tråd med anbefalingen fra evalueringsgruppen. Vedtaket ble imidlertid fattet under forutsetning av at Tromsø foretok ytterligere utredninger og forbedret søknaden på enkelte sentrale punkter.

Ny søknad fra Tromsø 2014 AS ble overlevert til både NIF og Kultur- og kirkedepartementet 3. mai 2004. Saken ble behandlet i Idrettsstyrets møte 27. mai.

Idrettsstyrets endelige vedtak om at Norge burde søke om OL i Tromsø i 2014 medførte at saken i sin helhet ble oversendt til Kultur- og kirkedepartementet. En fullstendig gjennomgang av saken på selvstendig grunnlag, med påfølgende politisk behandling, var nødvendig fordi en eventuell søknad fra Norge forutsetter en garanti fra staten for arrangementets totalkostnader (bruttogaranti).

Fram til saken formelt ble oversendt Kultur- og kirkedepartementet 16. juni 2004, var prosessen en sak mellom NIF og Tromsø 2014 AS. I den grad departementet var involvert, var det primært gjennom kontakt med NIF - som nasjonal olympisk komité og formell søker ved en eventuell internasjonal søknadsprosess. Departementet hadde likevel kontakt med Tromsø

2014 AS ved flere anledninger i denne fasen. Det kan for eksempel nevnes at jeg var i Tromsø 14. april 2004, sammen med departementets fagavdeling. Formålet med besøket var å møte søkerkomiteen for en orientering om prosjektets utvikling, samt å besiktige mulige plasseringer av anlegg.

I forbindelse med Regjeringens behandling av saken, har det naturlig nok vært behov for mer direkte kommunikasjon med Tromsø 2014 AS. Det har vært møter både på politisk og administrativt nivå hvor Tromsø 2014 AS har fått legge fram sin sak og sine synspunkter. Jeg har selv hatt møter med søkerkomiteen i Oslo, i tillegg til ovennevnte møte i Tromsø. Departementet har også gitt Tromsø 2014 AS anledning til å ettersende materiell til søknaden parallelt med departementets arbeid med stortingsmeldingen. En rekke oppdateringer og utdypinger er mottatt og vurdert; siste ettersendelse kom departementet i hende 25. oktober 2004. I tillegg har departementet ved flere anledninger tatt kontakt med Tromsø 2014 AS for å få ettersendt ytterligere dokumentasjon.

På grunn av sakens omfattende natur har flere departementer arbeidet med søknaden fra Tromsø 2014 AS. Både Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) og Miljøverndepartementet (MD) har i den forbindelse bestilt eksterne utredninger, om henholdsvis regionale og miljømessige effekter av et eventuelt OL i Tromsø i 2014. Disse ble offentliggjort i september 2004, og det har i etterkant vært kontakt mellom Tromsø 2014 AS og utredere og/eller departement. Som koordinerende departement har Kultur- og kirkedepartementet vært kjent med den informasjon som denne kontakten har medført.

Det er på denne bakgrunn jeg anser kontakten mellom departementet og Tromsø 2014 AS for å ha vært tilfredsstillende som grunnlag for Regjeringens tilråding.

Komiteen ber også om departementets vurdering av Tromsø 2014 AS' påstand om at kontakten mellom departement og søker var annerledes den gang søknaden om Lillehammer-OL 1994 ble utformet.

Det er vanskelig å foreta en direkte sammenlikning mellom de to nevnte prosessene. Dette skyldes at kontaktformene mellom departement og søker vil variere med prosessens utviklingsløp.

Lillehammer kommune søkte om statsgaranti for første gang 22. desember 1983 i forbindelse med søknad om OL i 1992. Prosessen den gang beskrives i St. prp. nr. 85 (1984-85) *Om statsgaranti til Lillehammer kommune i forbindelse med søknad om å bli tildelt arrangementet av olympiske vinterleker 1992.* Denne var sammenliknbar med prosessen i behandlingen av søknaden fra Tromsø 2014 AS.

Da Lillehammer kommune 12. januar 1987 søkte om statsgaranti i forbindelse med søknad om OL i 1994,

ble prosessen naturlig nok annerledes. På dette tidspunkt hadde statsgaranti blitt innvilget to år tidligere, og departementets arbeid var dermed i mindre grad å forstå som en ny realitetsbehandling av søknaden. Fra det tidspunkt da spørsmålet om statsgaranti var avklart,

var det naturlig med større kontakt mellom departement og søker. Dette gjaldt selvsagt i enda større grad fra det tidspunkt Lillehammer ble tildelt lekene, 15. september 1988.